

Avstrija bodi srečna.

18. avgusta 1830 — 18. avgusta 1900

k sedemdesetem rojstnem dnevu našega cesarja Franca Jožefa I.

Od obali Adrije do Krkonošev, od tirolskih planin do sedmograške meje doni iz milijon in milijonov grl krepko in milo „**Bog obvari, Bog ohrani, nam cesarja Avstrijo.**“ Mlado in staro poje iz celega srca pesem cesarsko. V velikih mestih, kakor v mali vasici donijo zvonovi v čast našemu blagemu in hrabremu vladarju ob sedemdesetem rojstvem dnevu.

Ne praznujemo samo rojstni dan vladarja, mi praznujemo sedemdeseti rojstni dan našega dobrega očeta, in z navdušeno zavestjo mu govorimo: „Oče! Tvoje celo življenje ni družega kot skrb za Tvoje ljudstvo, in mi Ti Tvojega truda in ljubezni do nas, povrniti ne moremo.“

Zvesti in ljubljani Tvoji otroci Ti danes družega v dar prinesiti ne moremo, kakor da k Večnemu kličemo in molimo: Vsemogočni Bog, ohrani nam našega, po Tvoji milosti izvoljenega blagega očeta, našega cesarja in kralja Franca Jožefa I.

Vsaki oče se opira tudi na ljubezen in zvestobo svojih otrok. In glej oče! mi smo Tvoji zvesti in Tvoje ljubezni vredni otroci. Za Tebe damo našo kri in življenje.

Črna in rumena je Tvoja — naša zastava. Sveta nam je ta zastava. Klanjamo se pod Tvojo zastavo, in ob Tvojem sedemdesetem rojstvenem dnevu ponavljamo Ti našo zvestobo, podložnost in ljubezen.

Oče dragi! Tvoje bolečine so naše bolečine. Ako Ti trpiš, trpimo tudi mi. Zatorej: Avstrija! bodi srečna, ti imaš cesarja, vladarja, očeta, najboljšega očeta.

Bog obvari, Bog ohrani....

Povest o prekanjenem capinu.

Od P. K. Rosegger-ja.

(Konec.)

„Prav maš tovariš, moja sukna že res dosti zraka notri spušča, lajbiča sploh nimam, srajce je le še malo na meni, in hlače? od teh bodiva tiho. Tukaj bi grof seveda dobrodošel, pa žalibog — jaz in grof sva v sovraštvu! Kakor se večkrat zgodi, tako je tudi, ko smo karte igrali, med menoj in grofom do zamere prišlo. Jaz sem bil takrat njegov lovski strežnik, če me poznaš. Igranje s kartami bila je takrat moja nesreča. Jaz sem zaigral, postal sem jezen in sem ga ozmerjal, no — in on me je pa iz službe zapodil.“

Šele zdaj je Juri raztrganega tovariša prijazno pogledal. „Jaz sem ozmerjal sodnika, in ti pa grofa!“ je vzkliknil. „Midva sva korajžna kerleca, in prav veseli me, da sva prišla skupaj.“ „Mene tudi“, pravi capin. „In če dober svet potrebuješ, ti ga tudi dam. Veš! ko bi jaz na tvojem mestu bil, pa bi tudi šel h grofu po obleko. Ti bode že prav prišla.“

„Gotovo! s časom jo bom že potreboval“, pravi Juri. „Dobro toraj, tudi jas bom šel po njo.“

„V taki obleki hočeš iti?“ zareži se ježno capin. „V novi obleki hočeš ti novo obleko izberati? Pri-

Snovajte društva, a ne konzumna društva!

Kmečkega stanu boljša prihodnost tiči v zjedjenju. To pa ne sme samo političnega, ampak tudi gospodarskega pomena biti. Da, zjedinjenje v gospodarskem oziru mora se celo napram političnemu priložnost dati, ker le na podlagi gospodarskega združenja zamora se stanje kmeta povzdigniti. Če je pa kmet enkrat prost in neodvisen, toliko samostojnejše bo tudi v političnih razmerah nastopiti zamogel. Kmeti kateri iz svojega gospodarstva nič ali le prav malo dohodkov doseže, tako da ga le stiska tare, tak kmet nima volje se v politične stvari mešati, njemu manjše veselja in samozaupnosti. S krulečim želodcem le praznim žepom stoji on omahljivo; on je le igralec, ki razumejo njegovo obupnost s praznimi obljubami za se porabiti, da mu slednjič še tisto, kar iz svoje podrtije rešil, požrejo. Kmet v državi je mehakor hitro on združeno nastopi. Ta moč bi bila posebno v Avstriji tako mogočna, da bi zamogla vladati doseči, ker kmetje po številu so najmočnejši stan.

Resnično je, da se taki izsesalci ubogega kmečkemu kmečke organizacije najboljše bojijo. Že iz te njihove bojazni zaradi organizacije mora vsak misleč kmet vedeti da je na pravi poti, ako se dobro organizira. Kmet v boju zoper veliki kapital premaguje je naravno reč: pomanjkanje kapitalne moči, pomanjkanje dobrih ga spečavanja njegovih pridelkov, nezmožnost njegove izdelke in pridelke v boljši kvaliteti izvajati. Vse to bo priganjalo, ga navdušilo in prisililo k gospodarskemu združenju. Snovajte take zadrage! Tem besedam morava vsakdo, ki je kmečkimu stanu odkritosrčen, mu v rešnici le dobro želi, in ga iz njegove bede rešiti hoče pritrditi. Snovajte zadrage! Ako bode temu kliče tudi dejansko slediti začeli, potem ste že tudi stopi-

jatelj! jaz ti posodim mojo obleko, taka obleka je beračiti.“ „Ja, če si tako dober“, pravi Juri hvaležno, „pa saj ne moreš ti v sami srajci tukaj stati!“ „Zakaj pa ne?“ pravi capin, „ravno tu je nekaj maha dračja in tu bom tudi zaspal. Solnce je toplo, in se tudi dolgo ne boš mudil. Le hitro se sleči pa obleko tukaj pusti, jaz jo bom v hosto seboj vzel, pazil nanjo, da jo kdo ne vkrade.“

„Malo se na okoli ozrema, če kdo ne pride“ in glej — sta že opravila. Brglez-ov Juri ima capinov obleko na sebi. Pa — on je tudi nekaj časa potrkboval, predno je pravo luknjo v hlačah zadel. Še nekaj mu v glavo pade, on je v svoji janki mošnjič z denarji pozabil, in ga hoče seboj vzeti.

„Hej prijatelj“, reče uni v mahu „ti znaš čisto dober človek biti — ali beračiti? — tega ti ne zstopiš. Še na beraško palico te bo tvoje beračenje spravilo, če boš tako začel! — denarje seboj vze da ga bojo v obleki našli, ko jo boš slekel! Rel bojo: kdo ima denar, ta si obleko tudi sam lahko kupi. In tebe boje ozmerjali in sramotno zapodili. Denar le tukaj pri obleki pusti, bom že jaz skrb da ga nikdo vkral ne bo.“

Tako gresta narazen. Brglez-ov Juri se veseli, se povsod tako dobri ljudje dobijo in vez razcukan

na pot, ki k zadovoljnosti in blagoru kmečkega stanu pelje.

Danes, ko so na Štajerskem skoz sklepe deželnega zbora zadevajoča združništva tla za obstoj takih zadrug pripravljena, in ko celo vojna uprava hoče pridelke naravnost od kmeta kupiti, naj se kmet potruži in posluži ponujajoče dobrote. Vsakogar je dolžnost, da skrbi za svojo in svoje družine boljšo prihodnost, in naj sliši tej ali oni stranki, ali pripada tej ali oni veri. Skoz kreditne zavode (Reiffeizenove zavode) reši se kmet iz rok brezvestnih skopuhov; skoz ustanovljenje prodajalnih zadrug se pa doseže, da se pridelki, ki jih kmetijstvo proizvaja kakor žito, sadje, plemenska in druga živina, mleko, maslo in sir, se po lahkem potu in kolikor mogoče drago prodati zamorejo.

Celó poljedeljsko ministerstvo, katero se presneto težko ta pravega hitro poprime, hoče v bližnji prihodnosti na delo stopiti in na sledeča nameravanja ozir jemati: 1. na skupno zvezo občin na deželi v svrho rešitve gospodarskih vprašanj; 2. na ustanovitve poljedelskih kreditnih zadrug v vsaki občini na deželi; 3. na zvezo posamičnih kreditnih zadrug v glavno kreditno zadrugo; 4. za nakup poljedelskih potrebščin kakor umetni gnoj, klajo, stroje, itd. skoz kreditne zadruge; 5. na posebno pospeševanje ustanovljenja sirarnic, spečevanje prediva, hmeljarstva, viničarstva, žganjarstva, sadjereje, zelenjavoreje, konjereje, bikoreje itd. 6. na ustanovitev zadrug za prodajo žita itd.

Namen poljedeljskega ministerstva je hvalevreden. Vseedno pa bode dobro, ako kmet napram temu hvalevrednemu sklepu poljedelskega ministerstva, se ne pusti zapeljati in na to čakati, ampak hitro in določno se sam tega poprijeti, ker velikokrat se zgodi, da naj-

umazan jo maha proti gradu. Sram ga je samega sebe ko se med potjo ogleduje. Srečo ima, da ga nobeden znanec ne sreča. Ko pride do znamenja sv. Urbana, s katerim se dobro poznata, ker mimo njega je hodil v cerkev, pride mu skorej na misel da bi mu rekel: „ti, svet Urban, to ni resnica, ta obleka ne sliši meni. Le počakaj da pridem nazaj!“ — Jezus Marija, dva žandarja gresta sem. Pa onadva ne bota tega raztrganega lumpa pogledala. Danes iščeta nekega drugega, v drugi dobri obleki, in ravno takšnega kakor je v iskalnem pismu popisan.

Juri Brglez gre dalje in si misli: jaz se ne bom dolgo obotavljal, jaz bom povedal tako, kakor je res — potuhneno zleze v grad in prosi za novo obleko.

„Kakšno obleko?“

„Od milostljivega gospoda grofa — ker sem slišal, da vsakemu podarijo.

„Salemenski potepuh ti!“ vpije oskrbnik nad njim. In Jurček je bežal, da so ga komaj pete dohajale.

Ko je bil enkrat na varnem in sam, kjer se ni bilo treba ničesar hudega več bati, misli na svojega tovariša, in pravi: no, počakaj, da do tebe pridem. Da si ti mene imel za norca! Jaz ti bom povedal, da se boš na me spominjal.

Pride do hoste, in že od daleč proti mahu vpije: „Prijatelj veseli se zdaj!“

lepše namere pri poljedelskem ministerstvu le na papirju ostanejo.

Kako veliki zneski denarja se že na primer s pametnim mlekarstvom po združnem potu dajo doseči, razvidi se iz letnih poročil, žalibog v Avstriji še vse premalo ustanovljenih sirarnic. Tam na primer, kjer se združne sirarnice ustanovijo, predružači se na enkrat cela okolica v kratkem času. Živino- in klajoreja je v najlepšem cvetu, in to v blagor kmetijstva.

Vojska na Kineškem.

Prvi del vojne s Kinezi je dovršen: nad Pekinom plapolajo zastave mednarodnih vojev in poslaniki z vsemi tujci na angleškem poslaništvu in v francoski katedrali so rešeni. Tekom desetih dni so dosegle mednarodne čete, jedva 15000 mož, naravnost nepričakovano velike uspehe. Na maršu od Tientsina do Pekina so se vršili boji pri Pejtsangu, Yangtsunu, Nantsajtsunu, Hohsiwu, Tšangkiawanu in Tungčou, ter so bile zapored premagane kineške čete, katere so vodili generali Nieh, Ma, Lipingheng, mohamedanski tartar Funghfhiang in tudi princ Tuan. Okoli 100.000 Kinezov ni moglo zabraniti, da so se 15. t. m. Japonci, Rusi, Angleži in Američani polastili prestolnega mesta, čegar ozidje je visoko 11 do 13 m. ter do 18 m. široko. Kinezi so se sicer tudi še v zadnjem hipu upirali, ter so imeli mednarodne čete nekaj izgub, toda pomagalo ni nič. Cesarica-vdova, cesar, ves dvor, princ Tuan in vsi boksarji so pobegnili v mesto Sansi. Mednarodne čete imajo sedaj celo progo od luke do Taku, preko Tientsina in do Pekina v svoji oblasti. Grof Waldersee bo imel še mnogo dela, predno bo tudi druge kraje z vojsko do mira pripravil. Kakor je povedal

Prijatelj molči. Počasi leze tje, in kuka, voha in išče.

„No prijatelj, ali ni nobenega tukaj?“

Juri Brglez-ov, kaj če zdaj narediti? On si neve pomagati. Nek kmet pride mimo in temu pripoveduje kaj se mu je pripetilo, in ga vpraša kje bi zdaj njegov dober tovariš z obleko znal biti?

„Všel je, ti prismoda!“ zakriči kmet.

„Ne, ne pravi Juri, v sami srajci naj bi všel?“

„On ima ja tvojo obleko.“

„Moja je bila skupaj zavezana.“

„O ti!“ pravi kmet, in se potrka s prstom na čelo.

Juri pomišlja, položi prst na nos, in dolgo, dolgo premišlja.

Lump capinasti! si misli, ne, ne, to ni za verjeti; kako bi zamoglo kaj tacega komu na misel priti! Ali — ali je bil res toliko prebrisan! On je svojo obleko oblekel?

„Gotovo je bil toliko prekanjen“, pravi kmet.

Kaj pa mi je zdaj početi? misli Juri kazaj na svojo razdrapano obleko. „V takih peklenskih cunjah se ne upam med ljudi.“

„No, pa pojdi v sodnijo“, mu svetuje kmet.

Prekleta težka reč je to, misli Juri; danes še enkrat pred sodnika iti! Težko ali netežko, enkrat